

## COVID-19 БИЛАН КАСАЛЛАНГАН ЮРАК-ҚОН ТОМИР КАСАЛЛИКЛАРИ БЎЛГАН БЕМОРЛАРНИНГ ҲАЁТ СИФАТИНИ БАҲОЛАШ

*Нематуллоева Маъмура Лутфиллоевна*

*Абу Али ибн Сино номидаги Бухоро давлат тиббиёт институти,  
Ўзбекистон*

**Долзарблиги.** Юрак-қон томир касалликлари бўлган беморлар COVID-19 инфекциясида юқори хавф гуруҳига киради. Коронавирус инфекциясини ўтказган беморларда узоқ муддатли юрак-қон томир ҳамда психоэмоционал бузилишлар кузатилиши ва бу ҳолат ҳаёт сифатига салбий таъсир кўрсатиши мумкин [1–4].

**Тадқиқот мақсади.** COVID-19 билан касалланган юрак-қон томир касалликлари бўлган беморларнинг ҳаёт сифатини ўрганиш.

**Материаллар ва усуллар.** Тадқиқотга юрак-қон томир патологияси бўлган, 41–76 ёшдаги 70 нафар бемор киритилди. Беморларни текширишда клиник ва лаборатор усуллар, ЭКГ ҳамда ЭхоКГдан фойдаланилди. Ҳаёт сифати Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (ЖССТ)нинг ҳаёт сифатини баҳолаш сўровномаси (WHOQOL) ёрдамида баҳоланди [5,6].

**Натижалар.** Текширилган беморларнинг 45,4%ида артериал гипертензия, 35,6%ида III–IV функционал синфдаги зўриқиш стенокардияси билан кечувчи юрак ишемик касаллиги, 19,0%ида сурункали юрак етишмовчилиги аниқланди. Сўровнома натижаларига кўра, беморларнинг 23,2%ида кундалик ҳаёт учун энергия етишмаслиги, 31,4%ида ўз саломатлик ҳолатидан қониқмаслик, 33,9%ида хавотир ва депрессия, 17,3%ида уйқусизлик кузатилди. Беморларнинг 63,6%ида

дўстлар ва қариндошлар билан шахсий муносабатларда қийинчиликлар қайд этилди [2–4,6].

**Хулоса.** COVID-19 инфекциясини ўтказиш юрак-қон томир касалликлари бўлган беморларнинг ҳаёт сифатига сезиларли салбий таъсир кўрсатади. Жисмоний ва психоэмоционал бузилишларнинг аниқланиши ушбу беморларни комплекс кузатиш ва реабилитация чоратадбирларини ўтказиш зарурлигини кўрсатади [1–4].

### АДАБИЁТЛАР

1. Raman B, Bluemke DA, Lüscher TF, Neubauer S. Long COVID: post-acute sequelae of COVID-19 with a cardiovascular focus. *European Heart Journal*. 2022;43(11):1157–1172.
2. Xie Y, Xu E, Bowe B, Al-Aly Z. Long-term cardiovascular outcomes of COVID-19. *Nature Medicine*. 2022;28:583–590.
3. Huang C, Huang L, Wang Y, et al. 6-month consequences of COVID-19 in patients discharged from hospital: a cohort study. *Lancet*. 2021;397(10270):220–232.
4. Impact of Long COVID-19 on Health Outcomes Among Adults With Preexisting Cardiovascular Disease and Hypertension: A Systematic Review. *Canadian Journal of Cardiology*. 2024. doi:10.1016/j.cjco.2024.03.003.
5. The WHOQOL Group. The World Health Organization Quality of Life Assessment (WHOQOL): development and general psychometric properties. *Social Science & Medicine*. 1998;46(12):1569–1585. doi:10.1016/S0277-9536(98)00009-4.
6. The WHOQOL Group. Development of the World Health Organization WHOQOL-BREF quality of life assessment. *Psychological Medicine*. 1998;28(3):551–558. doi:10.1017/S0033291798006667.